



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

## HISTORIE HÁČKOVÁNÍ

**Martina Syrovátková**

Stáří háčkování, stejně tak jako u ostatních technik, nelze přesně určit. Víme, že háčkovat uměly ženy již v době bronzové, neboť se z této epochy zachoval zbytek háčkové sítky na vlasy, nalezené archeology ve vykopaných hrobech. Jiné prameny hovoří o tom, že kolem roku 1500 před Kristem háčkovaly jeptišky v kláštrech krajky, pro což ale neexistují doklady. Technika to ale byla velmi oblíbená a proto i rozšířená, o čemž svědčí nálezy v různých koutech světa – v Číně, Turecku, Africe, Evropě, USA i Jižní Americe.

Prakticky doklad o stáří háčkování do roku 1800 neexistuje. První důkazy ze 16.stol. jsou neprůkazné. Jde o odkazy na řetízkové lemování z roku 1580 (našíť ozdobné stužky). Během renesance háčkovaly ženy prvky podobné krajkovým výrobkům.

Z geografického hlediska existují tři teorie o vzniku háčkování:

- v Arábii, dále rozšíření na východ do Tibetu a na západ do Španělska díky arabským obchodním cestám do středomoří
- v Jižní Americe, primitivní kmeny používají háčkové motivy při rituálech dospívání
- v Číně, háčkové panenky

Hlavní rozpor spočívá v tom, že háčkové výrobky z raných období (ač je technologie nenáročná a práce s háčkem poměrně jednoduchá) se nedochovaly, zatímco pletené či vázané práce ano. První doklady o háčkování se skutečně objevují až po roce 1800. Poukazuje se i na bubínkové háčkování - francouzskou techniku bubínkové výšivky prováděné háčkem (nit je háčkem vpichována do látky, kde na lící straně vytváří vzor ze smyček), která je bez bubínku známá pod názvem „háčkování ve vzduchu“.

Prvním psaným dokladem o háčkování je "ovčácké pletení" z knihy **"Paměti horalky"** od Elizabeth Grantové z roku 1812. První vzory byly otištěny v holandském časopise Penelopé roku 1824. Další návody se objevují v 19.stol. v publikaci **"Zimní dárky"**. Zdá se vám, že u popisů vzorů z 18. a 19. stol. většina pokynů chybí? Na počátku 18. století se háčkování vyučovalo v dívčích školách. Ženy věděly, co vydavatel míní svým zápisem míní, protože byly s instrukcemi o háčkování obeznámeny; vydavatel nemusel vzor podrobně popisovat. Každopádně zveřejňování návodů na háčkování vedlo k jeho masovému rozšíření mezi ženy všech vrstev obyvatelstva. Rozšíření háčkování přispěl i průmyslový rozvoj předení bavlny. Běžně dostupná a nepříliš drahá bavlněná nit se v Anglii, Francii a Americe stala výchozí surovinou pro výrobu háčkových krajků, které částečně nahradily drahé krajky šité či paličkové.

Háčkovaní se v Evropě objevuje počátkem 19.stol. také díky slečně Riego de la Branchardiére, která byla proslulá svými návrhy háčkovaných vzorů, které byly reprodukovatelné. Mnohé vzory publikovala a považovala se za autorku irského háčkování. Z roku 1820 je známá technika primitivního háčkování **pjonting** a pozdější háčkovaná krajka **cheyne**.

V 19.stol. se objevilo spolu s propracovaným vyšíváním i bohatší háčkování. S rozšířením předloh stoupla obliba háčkování. Háčkování bylo spolu s vyšíváním považováno za vhodnou aktivitu pro zámožné ženy. Vzory na háčkování hedvábných peněženek se objevily v Holandsku v roce 1824. Předtím se vzory kopírovaly z už hotových výrobků.

1830 se objevilo korálkové háčkování. 1850 zdomácnělo filetové háčkování. Háčkování bylo domácíým průmyslem v Irsku; v polovině 19.stol.(v době hladomoru) se příjem z krajek stal záchranou pro mnoho lidí. Velmi rozšířené bylo i v Indii, Řecku, Itálii a některých asijských zemích. Háčkované vzorníky z 19.stol. jsou k vidění v mnoha muzeích.

K ocenění půvabu háčkovaných prací došlo v plné míře až v průběhu 19. století. Kolem roku 1850 se běžně háčkovaly podkladové sítě pro krajky, vložky, obruby i lemy, zejména však pro napodobované renesanční šité krajky. Háčkovaly se také celé jednotlivé oděvní součásti, počínaje kabátkem a čepičkou pro novorozeně, včetně povijanů. Nechyběly živůtky i spodničky pro děvčátka a ženy. Množily se dekorativní předměty v bytě, především nejrůznější ozdobné pokrývky a polštáře. Pro ukládání drobných předmětů v šatníku se háčkovala pouzdra a obaly na rukavice, kapesníky, šle, pásy atd., obaly na čajové i kávové konvice. Háčkování dostalo své jméno z francouzské a německé odvozeniny „croc“, což znamená hák na holi.

Háčkovaná textilie je tvořena z nekonečné nitě protahováním smyček. Pracuje se s háčkem a posledním okem – smyčkou, která je navléknutá na háčku. Výjimkou je tuniská technika, kdy se nabírají očka na dlouhý háček; očka se postupně vzájemně provlékají, až zbude očko poslední. Tento postup se stále opakuje. Háčkovat lze z jemné příze tenkým háčkem a vytvářet velmi jemné výrobky, nebo lze pracovat silným háčkem s hrubým materiálem a vytvářet výrobky objemné s hustým vzorem. Čiňané tímto způsobem vytvářeli trojrozměrné figuríny, Afričané pokrývky hlavy, Turci klobouky a Irové čapky a pláštěnky.

Protikladem je jemná háčkovaná krajka. Má původ v Itálii XVI. století. Zhotovovaly ji jeptišky v kláštorech a zdobily jí chrámové textilie a oděvy. Z Itálie se výroba krajky dál rozšířila do Španělska a Irska. Do běžných domácností začala krajka pronikat na počátku XIX. století. Oblíbenou se stala díky práci francouzské emigrantky Eleanore Riego de la Branchardiére, která se usadila v irském Dublinu a studovala práci jeptišek tamního kláštera. Nové vzory, které na základě svých studií vytvořila publikovala ve vlastním časopise **The Needle**. V I. polovině XIX. století začaly vznikat i domácí dílny, nichž se krájkou vyráběly. Každá byla typickou technikou výroby a vzhledem (př. Carrickmacrosská či cloneská krajka). Krajka může být použita jako plošná textilie (ubrusy, přehozy) nebo jako doplněk jiné textilie formou krajkové vsadky.

Existuje několik druhů krajky podle způsobu vypracování: krajka plošná vypracovaná filetovou technikou, krajka vytvořená z pásů – technika háčkování

na vidlici, krajka tvořená motivky – krajka irská a krajka tvořená jak z pásků tak motivků – krajka flanderská. Existují ještě další techniky jako například tuniské háčkování, síťované háčkování, atd.

Háčkování bylo populární i ve 20.stol. Ve 20tých letech byly velmi oblíbené korálkové kabelky. V letech 1937-40 se konaly soutěže v návrzích, řemeslné zručnosti a rychlosti háčkování. V období II.sv.války byl nedostatek materiálu, tehdy háčkování stagnovalo. 50tá léta znovu objevila korálkové kabelky, v 60tých letech je háčkování povýšeno na uměleckou formu. V 70tých letech bylo velmi módní nosit háčkované kusy oděvu - velký návrat s hnutím Hippiies. 90tá léta – znamenají znovu renesanci korálkového háčkování.

V současnosti znovu získává na popularitě a stává velmi oblíbenou a vyhledávanou ruční prací.

Háčkový výrobek může být vypracován formou plochého kusu, nebo celistvého trojrozměrného výrobku. Lze vyrábět i malé motivky, které lze spojovat do velkých útvarů (př. patchworkové pokrývky z doby osidlování USA).

## Háček

Samotný háček byl objeven v 18. století. První háčky byly stejně krásné, jako práce jimi vytvořené. Byly vyrobeny z kostí, slonoviny, mosazi a z různých druhů dřeva. Byly překrásně zdobené nebo vykládané a dávaly se dokonce jako svatební dary.



1. háček dřevěný



2. háček kostěný



3. háček ze slonové kosti

Dnes se háčky vyrábějí především z hliníku. Pro práce s větší pracovní šířkou se používají dlouhé háčky hliníkové, plastové nebo z netřišťivého skla.



4. háček hliníkový



5. háček z netřišťivého skla

obrázky háčků 1, 4 a 5 jsou ukázkami práce výrobce háčků, najdete na [www.brainsbarn.com](http://www.brainsbarn.com)

# Techniky háčkování:

## Irská krajka

Irská krajka patří k poměrně mladým krajkářským technikám. První exempláře byly vyrobeny v klášterech. Účelem bylo napodobit šitou a velmi pracnou krajkou benátskou, která je velmi náročná na výrobu. Převedení její výroby do techniky háčkování bylo nesmírně obtížné. V podstatě se dá říci, že existují (alespoň podle dostupných pramenů) dva zdroje vzniku této techniky.

Prvním je již zmíněná mademoiselle Eleanore Riego de la Blanchardiere. V podstatě svou první publikací irských háčkovaných vzorů z roku 1846 velmi pomohla, dá se i říci, že zachránila Irsko před zkázou. V polovině XIX. století totiž v Irsku zuřil hladomor. Napadení nejdůležitější zemědělské plodiny – brambor, vedlo k tomu, že jednak nebylo co vyvážet a jednak nebylo ani co jíst. Tradiční řemesla nebyla schopná tehdy zemi vyvést z hospodářských problémů. Mademoiselle byla obdivovatelkou španělské šité a velmi podobné, pracné a rovněž velmi krásné krajky benátské. Napadlo ji, že by bylo možné jednotlivé motivy háčkovat a pak je sestavovat do plochy a vytvořit krajkou jako plošnou textilii. Její kniha byla zřejmě velmi úspěšná, protože se technika této krajky pod názvem „Point d'Irlande“ začala velmi rychle šířit po okolních zemích.

Samo háčkování jednotlivých motivků bylo snadné i pro prosté venkovské ženy. Potřeba byla jen bavlněná příze různé síly a háček příslušné velikosti. Takové pomůcky lze snadno nosit i v kapse, takže ženy háčkovaly každou volnou chvíli. Bavlněný materiál umožňoval krajkou prát i bělit. O krajkou se ihned začali zajímat bohatí sběratelé. To přinášelo peníze a tak ženy přemýšlely, jak svou práci ještě více urychlit. Začaly se tedy specializovat. Protože háčkovat uměly již mladé dívky, háčkovaly ty nejjednodušší motivy. Čím byla žena starší a zkušenější, tím složitější motivy háčkovala. Háčkováním stejných nebo podobných motivů žena nabyvala velké zručnosti a její produktivita se tak stala velmi vysokou. Všechnu práci pak ženy vozily do města, kde se motivy spojovaly v límce, manžety, bordury a dokonce i celé oděvy. Irská krajka se stala výnosným artiklem a příliv peněz do země se zvýšil. V zemi se vytvořila dvě velká centra obchodu s krajkou. V severní části Irska v Clones a v jižní části v Corku.

Do Corku přinesly první rosetu z benátské krajky řeholnice řádu uršulinek. I jim připadala šitá krajka velmi pracná a časově náročná a tak ji převedly na háčkovanou. Jednotlivé motivy byly charakteristické tím, že byly mohutnější a rozměrnější. Háčkovalo se z dvojité příze a ještě přes silnou nit.

Od jeptišek se toto umění dále šířilo k irským ženám. Jednalo se doslova o dar z nebes, neboť krajka byla mnohdy jediným zdrojem jejich obživy. Výrobky irských žen sklízely úspěch a začaly se používat ke zdobení prádla a oděvu.

Výroba krajky se z okolí Dublinu a Belfastu rozšířila dál a stala se důležitým světovým průmyslem.

Ani chudé ženy se při vymýšlení vzorů nenechaly zahanbit, a tak začaly vznikat motivy označované přízvisky rodin svých autorek („Lily Quigleys“, „Rose McMahanons“ – Quigleyova lilie nebo McMahonova růže). Postup výroby takového jedinečného motivu byl velmi dobrým zdrojem peněz a tak byl pečlivě chráněn a předáván z generace na generaci bez písemného zápisu. To však na druhé straně vedlo i k tomu, že si autorky braly svá tajemství do hrobu a již se nikomu nepodařilo zjistit, jak při háčkování daného vzoru či motivu postupovat.

Koncem 40. let byla v Corku pod patronátem kláštera založena krajkářská škola. Sestry se staly nejen učitelkami, ale s krajkou i zdatně obchodovaly. V 50. letech se krajka začala vyrábět strojově a to vedlo k úpadku a téměř k zániku. Oživení nastalo na přelomu XIX. a XX. století, kdy ručně háčkováná irská krajka pronikla přes kanál do Paříže a stala se žádanou ozdobou luxusních modelů. To trvalo až do začátku II. světové války. Po ní už o luxus a zdobení není poptávka a tak krajka tiše spí, aby se po letech opět vynořila v celé své kráse.

[Irská krajka, tradiční háčkovácí technika, Zuzana Arsenjevodá, Computer Press, Brno, 2008]

Charakteristikou krajky jsou rozsáhlé květinové vzory plasticky vystupující nad její úroveň. Technika irské krajky se od obyčejného háčkování liší tím, že není pracována v souvislých řadách. Sestává z jednotlivých motivů a spojovací sítě. Každý motiv je vypracován samostatně a je přiháčkovan nebo přišit k podkladové síti. Motivů irské krajky je velké množství. Charakteristické a nejčastěji užívané jsou stylizované ploché i plastické květy, růžice, hvězdice trojlístky, kroužky a rozmanité tvary listů. Materiál pro zhotovení irské krajky volíme podle toho, k jakému účelu bude krajka sloužit. Motivky se spojují způsobem odpovídajícím zvolenému vzoru. Motivy u hustého vzoru se spojují šitou nebo háčkovanou mřížkou. U složitějších vzorů je vhodné pracovat podle předem zhotoveného nákresu.

Šité spojky a pavoučky jsou tvořeny z napínaných, hustě obtáčených nití a od jedné spojky ke druhé přechází po okraji motivů drobnými obnitkovými stehy. Přitom se zároveň spojují dvěma až třemi kratičkovými stehy dva sousední motivky v místech, kde se stýkají. Háčkováná mřížka se vypracovává z řetízkových ok a krátkých sloupků či pevných ok, jimiž je také možno přecházet po okraji motivku k další spojce. Nejrychlejší způsob zhotovení irské krajky je našívání nebo přiháčkování motivů na předem uháčkovanou podkladovou síť.

## Podkladové síť

Podkladové síť pro irskou krajku mohou být pravidelné nebo nepravidelné:

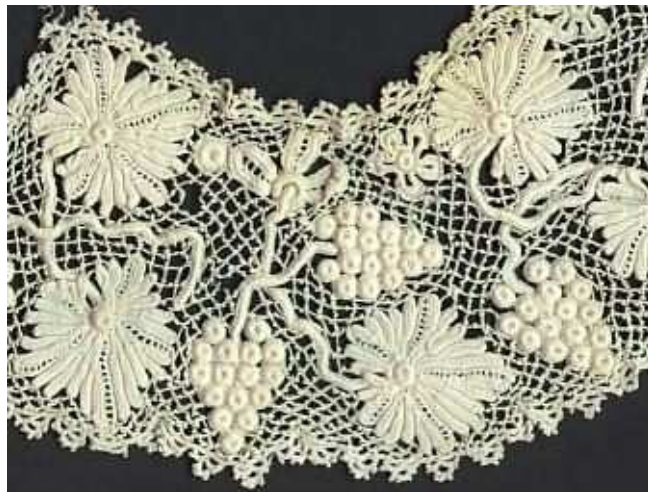
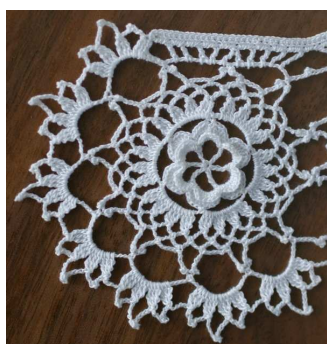
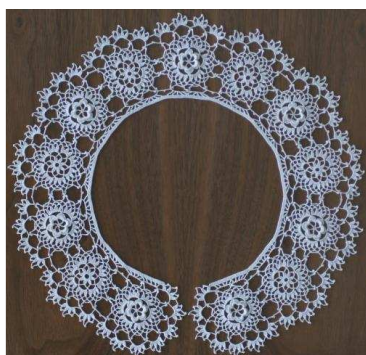
- Pravidelná síť z obloučků - základ tvoří řetízek potřebné délky. V první řadě háčkujeme obloučky z šesti až osmi řetízkových ok upevněné krátkým sloupkem před tři až čtyři oka základu (podle toho, jak chceme mít síť hustou). V následujících řadách vpichujeme sloupky pod obloučky z řetízkových ok. Krajka bude mít pěkné pevné okraje, když si uháčkujeme dva samostatné řetízky, k nimž pak každou řadu na konci připojíme pevným okem.



Pravidelná síť s pikotkami - na základě zřetízkových ok v první řadě háčkujeme obloučky jako u předchozí síť, avšak ze šesti řetízkových ok. Ve druhé a všech dalších řadách uháčkujeme za krátkým sloupkem 3 řetízková oka a opět krátký sloupek pod oblouček (tj. pikotka).

Nepravidelná síť z obloučků - na základním řetázku háčkujeme nestejně velké obloučky ze tří až sedmi řetízkových ok, které v dalších řadách upevňujeme krátkým sloupkem do obloučků minulé řady. Hned první řadu je nutno háčkovat nepravidelně a v dalších řadách zase nestejnosti vyrovnávat.

Nepravidelná síť s pikotkami se pracuje stejně jako předchozí síť, ale navíc umístíme v nepravidelných vzdálenostech pikotky ze tří řetízkových ok. Do nepravidelných sítí se dobře začleňují motivky, které mají v poslední řadě pikotky, za něž se k síti přichycují.



ukázky irské krajky

**Pomůcky a materiály:** nejběžnějším materiálem je tenká bavlněná příze, především bílá. Pro zvýraznění motivků se háčkuje přes přízi silnější, rovněž bavlněnou. Lze použít jak příze určené přímo k háčkování, tak bavlněné příze pro pletení. Příze mohou být i barevné či melírované, vždy však musí být hladké a s pravidelným počtem zákrutů. Hotovou bavlněnou krajkou lze vyprat, event. naškrobit a lehce vypnout.

Pro výrobu ozdob a některých menších oděvů či oděvních součástí je možné použít i výrazně silnější pletací příze vlněné, směšované či akrylové. Musí být ale rovněž hladké se stejnoměrným zákrutem.

Háček vždy volíme podle jemnosti příze a podle toho, zda při háčkování utahujeme či nikoli. Pracujeme s krátkým háčkem, která je celokovový, nebo zasazený do plastové rukojeti.

Chceme-li vytvořit doplněk určitého tvaru (límeček, krajkovou vsadku) nebo dokonce celý oděv, je dobré připravit si střih v příslušné velikosti. K tomu stačí klasický střih oděvní.

## Filetové háčkování

Slovo filet pochází z francouzštiny a znamená „sít“ a označujeme jím charakteristický druh háčkování, které známe jako filetové. Filetové háčkování je nejrozšířenější a zároveň nejnadnější technikou háčkování. Jejím charakteristickým znakem je střídání prázdných okének, tj. řídkého háčkování se skupinami dlouhých sloupků, tj. hustého háčkování, čímž se dosáhne různých vzorů. K tomu nám plně postačí zvládnout dva základní prvky – řetízkové oko a dlouhý, event. několikrát nahazovaný dlouhý sloupek.

Složitější květinové nebo figurální vzory se pracují podle předlohy. Filetovou technikou můžeme také uháčkovat všechny vzory určené pro křížkové vyšívání. Prázdné čtverečky na předloze značí okénka, čtverečky vyplněné křížky značí čtverečky ze sloupků. Podle síly materiálu a způsobu háčkování (volně, pevně) a také podle toho, jak velká chceme mít okénka, volíme různě nahazované sloupky. Podle sloupků se pak řídí počet řetízkových ok v mezerách. U sloupků dvakrát nahazovaných (např. na přehozech přes postele, na záclonách) háčkujeme mezi sloupky 3 řetízková oka. Při hustém háčkování se do každého okénka vháčkují 3 sloupky.

Tato technika, byť se zdá být velmi primitivní a na první pohled nepříliš kreativní, umožňuje vytvářet tvarově i vzorově velmi rozmanité výrobky. Lze uháčkovat ozdobné kraje, lemy a vsadky, bordury, dečky, polštáře i celé záclony. Výjimkou nejsou ani ozdobná sedla halenek či šatů, vesty a vestičky, čapky, šály a kabelky.

**Pomůcky a materiály:** pro filetové háčkování lze použít jakýkoli druh materiálu; přízi háčkovací či pletací, lýko, kůži, provázky, látkové proužky, prakticky jakoukoli délkovou textilii, kterou lze zpracovat háčkem. Výběr materiálu vždy podřídíme účelu a vzhledu konečného výrobku.

Pro klasické filetové háčkování ale používáme bavlněnou tenkou přízi, nejčastěji bílou, lze použít i béžovou, výjimečně se přidávají i jiné barvy. Příze musí být hladká, se stejnoměrným zákrutem, bez efektů.

Háček pro klasické háčkování je krátký, kovový nebo vsazený do plastové rukojeti. Síla háčku odpovídá tloušťce materiálu. Pro zpracování výše uvedených



neklasických materiálů volíme háčky silnější (opět silou odpovídající jemnosti materiálu), které mohou být hliníkové, dřevěné či umělohmotné.  
[Filetové háčkování, Euromedia Group – Ikar, Praha, 2002]

## „Tkané“ háčkování

**Tkané háčkování** je v podstatě filetovou technikou, doplněnou vyšíváním předním stehem dvojitou, u slabšího materiálu trojitou vlnou nebo uháčkovaným řetízkem. Základní mřížka je z dlouhých sloupků, mezi nimiž je jedno řetízkové oko. aby byla mřížka pevná a pravidelná, zabodáváme sloupky ne pouze za dvě nitky sloupku minulé řady, jak je obvyklé, ale za tři nitky, tj. vbodáváme přímo do sloupku.

Na hotové mřížce protahujeme okénka předním (látacím) stehem vláknů vlny nebo uháčkovaným řetízkem navlečeným do silné jehly s velkým ouškem a tupou špičkou. Kombinací různého počtu řad a barev mřížky a různým střídáním barev vlny při vyšívání dosáhneme množství působivých vzorů. Práce se protahováním poněkud „smrskne“. Je také silnější než obyčejné háčkování. Věci zhotovené touto technikou jsou velmi pevné a neztrácejí tvar.

## Flanderská krajka

Pravá flanderská krajka je ve skutečnosti krajka paličkovaná - takže mluvíme-li o háčkované flanderské krajkě, myslíme tím vzory provedené snadnější technikou - háčkováním. Základem techniky je rovný proužek - tzv. líčko - který v průběhu práce tvarujeme do vlnovek různě se proplétajících, spojovaných výplněmi a pavoučky a také jednotlivými motivy z irské krajky. Krajku můžeme háčkovat dvojím způsobem - buď nastehováním líčka na plátno s předkresleným vzorem a spojováním šitými spojkami, nebo háčkováním krajky vcelku podle předlohy nebo popisu. Líčkem může být pruh uháčkovaný ze sloupků, či kombinace řetízkových ok a sloupků nebo háčkovaná šňůra.

Flanderské krajce se též říká „líčková krajka“. Líčka nemusejí být stejně široká ani není nutno líčko háčkovat jedním vzorem. Střídáním materiálu, vzoru nebo hustoty krajky výslednému výrobku velmi prospěje. Tato technika umožňuje i těm, pro něž je paličkování příliš náročné na zručnost i čas, zhotovit krásné krajky pro bytové či oděvní doplňky. Krajka je ovšem velmi náročná na přesnost a i při sebemenší chybě je nutno párat. Nejčastěji je používána na velmi dekorativní celokrajkové pokrývky nebo látkové pokrývky a ubrusy opatřené širokým lemem nebo barevnou flanderskou krajkou. Krajkou mohou být ukončeny i vzdušné záclony nebo přehoz přes postele, případně se jí mohou krátké záclony prodloužit. Krajka pracovaná z jemné příze nahradí paličkovanou krajkou v sedle šatů, na vzdušné halence atd.



ukázka původní paličkované flanderské krajky



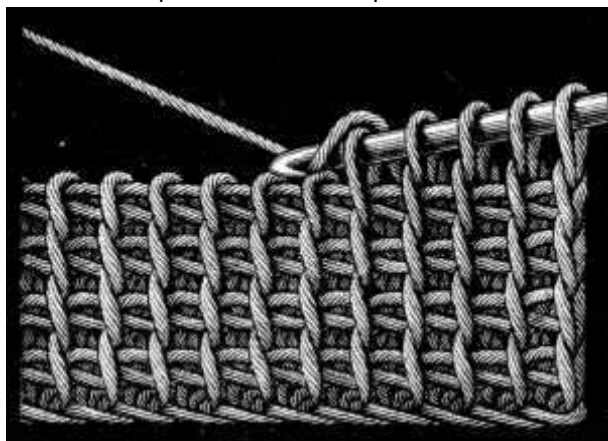
ruská paličkovaná krajka je velmi podobná háčkované flanderské krajce



## Tuniské háčkování

Tuniské, nebo také afghánské háčkování datuje svoje počátky zhruba do druhé poloviny roku 1800.

Tuniské háčkování v sobě kombinuje háčkování a pletení dohromady. Základní pomůckou pro tuniskou techniku je dlouhý háček, protože oka nabíráme přes celou šířku práce.



Základem je řetízek požadované délky. V následující řadě každým okem řetízku protáhneme smyčku, která zůstane na stvolu háčku. V dalším řádku vždy nabere nit do háčku a protáhneme okem na stvolu háčku. To opakujeme až do uzavření celé řady. Tyto dva řádky se stále opakují, výsledkem je základní tuniský vzor. Výsledná textilie je rozměrově stabilní, pevná, ne nepodobná svými vlastnostmi tkanině.

## Háčkování na vidlici

Háčkování na vidlici je také velmi starou, ale velmi dobře známou technikou. Slouží k výrobě originálních šálů, pokrývek, přehozů a dalších doplňků. Pro práci potřebujeme klasický háček, libovolný materiál – zpracovat lze všechny druhy délkových textilií a vidlici. Vidlice má tvar písmene U a délku cca 16 až 20 cm. Rozpětí ramen vidlice volíme podle šíře pásu, který chceme vytvořit.

Postup práce: vytvoříme háčkem z nití základní oko a pravou stranu vidlice omotáme nití zepředu dozadu, přičemž ZO je uprostřed vidlice. Nabereme háčkem nit a protáhneme. Vidlici otočíme zprava doleva. Tak se nit omotá kolem ramene vidlice. Háček vpíchneme pod přední nit smyčky, nabere nit do háčku a protáhneme oběma oky. Tento postup opakujeme, až vytvoříme pás požadované délky. Místo krátkých sloupků lze použít např. dva KS, nebo KS vpíchnutý pod obě smyčky, možností je více.

Hotové pruhy lze spojovat v pásy, tvarovat do zvlněných pásů nebo stáčet do kruhu. Spojovat jednotlivé pruhy je možné ŘO, KS, provlékáním smyček, sešitím dekorativními stehy (např. krokvičkou), pruhy lze obháčkovat a spojit krajkovou vsadkou. Celou práci je pak nutné obháčkovat.

## Seznam literatury:

- Alena Vondrušková, Ludmila Kaprasová; Šikovné ruce aneb malá škola textilních technik, Praha 1989, 23-065-89
- Juddy Brittainová, Velká obrazová encyklopedie ručních prací, Cesty, 1997
- Růžena Prokešová; Irská háčkováná krajka, Praha 1995
- Filetové háčkování, Euromedia Group – IKAR, 2002
- Zuzana Arsenjevová; Irská krajka, Computer Press a.s. Brno, 2008
- kurzy háčkování ateliéru Květen

[www.vertetsable.com/demos\\_simpletrims2.htm](http://www.vertetsable.com/demos_simpletrims2.htm)

[www.lacefairy.com/Lace/Articles/RussianLace.html](http://www.lacefairy.com/Lace/Articles/RussianLace.html)

[www.textilnik.cz/2hackovani/hackovani.htm](http://www.textilnik.cz/2hackovani/hackovani.htm)

<http://images.google.com/images?gbv=2&ndsp=20&hl=en&q=irish+crochet&start=80&sa=N>

[www.nexstitch.com/v\\_tks.html](http://www.nexstitch.com/v_tks.html)

[http://books.google.cz/books?id=GezzyLFNSgMC&pg=PA218&lpg=PA218&dq=history+of+tunis+crochet&source=bl&ots=2NuaUIG5HL&sig=77rv5pkZFj5W07-dsfbSq783A&hl=cs&sa=X&oi=book\\_result&resnum=7&ct=result#PPA218,M1](http://books.google.cz/books?id=GezzyLFNSgMC&pg=PA218&lpg=PA218&dq=history+of+tunis+crochet&source=bl&ots=2NuaUIG5HL&sig=77rv5pkZFj5W07-dsfbSq783A&hl=cs&sa=X&oi=book_result&resnum=7&ct=result#PPA218,M1)

[www.brainsbarn.com](http://www.brainsbarn.com)

<http://www.antiquepatternlibrary.org/completelist.htm>

[http://images.google.com/imgres?imgurl=http://www.vickywoodard.com/filet crochet/images/stitch1.gif&imgrefurl=http://www.vickywoodard.com/filet crochet/&usq=\\_\\_K7neWQuAhl5qQPZUd8TtDnF74og=&h=357&w=500&sz=117&hl=en&start=5&tbnid=LhAR\\_URn6ASSjM:&tbnh=93&tbnw=130&prev=/images%3Fq%3Dfilet%2Bcrochet%26gbv%3D2%26hl%3Den%26sa%3DG](http://images.google.com/imgres?imgurl=http://www.vickywoodard.com/filet crochet/images/stitch1.gif&imgrefurl=http://www.vickywoodard.com/filet crochet/&usq=__K7neWQuAhl5qQPZUd8TtDnF74og=&h=357&w=500&sz=117&hl=en&start=5&tbnid=LhAR_URn6ASSjM:&tbnh=93&tbnw=130&prev=/images%3Fq%3Dfilet%2Bcrochet%26gbv%3D2%26hl%3Den%26sa%3DG)

[http://www.v-art.cz/zonty/edice/r-6939/jarsova\\_poezie.htm](http://www.v-art.cz/zonty/edice/r-6939/jarsova_poezie.htm)